**Zasady pracy na lekcji geografii w klasie 3 w ILO**

Na każdej lekcji uczeń powinien posiadać podręcznik zeszyt przedmiotowy oraz przybory do pisania.

1. **Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych**

Formy aktywności podlegające ocenie:
- sprawdziany,
obejmują materiał z tematów danego działu i zapowiadane są z tygodniowym wyprzedzeniem, termin sprawdzianu zostaje odnotowany w dzienniku elektronicznym;
w przypadku dłuższej nieobecności uczeń ma obowiązek zaliczenia sprawdzianu w terminie uzgodnionym z nauczycielem,
- kartkówki zapowiedziane,
sprawdzają opanowanie i rozumienie wiadomości bieżących z maksymalnie 3 ostatnich jednostek tematycznych; jeżeli uczeń nie pisał kartkówki z powodu jednorazowej nieobecności w szkole, pisze ją na kolejnej lekcji lub w terminie uzgodnionym z nauczycielem,

pozostałe formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:
- odpowiedzi ustne – sprawdzenie umiejętności komponowania wypowiedzi ustnej, wnioskowania, wiedzy merytorycznej:
- praca na lekcji: indywidualna m.in. zadania i ćwiczenia wykonywane przez uczniów, pomysłowość w samodzielnym rozwiązywaniu problemów; grupowa m.in. organizacja pracy w grupie, komunikacja; zaangażowanie, sposób prezentacji, efekty pracy; wykonywanie obserwacji bezpośrednich, pomiarów,
- prezentacje – indywidualne lub grupowe zaprezentowanie efektów pracy (inscenizacja, przemówienie, udział w projekcie, itd.),
- laureat konkursu szkolnego i laureaci wyższych etapów konkursów.
Wszystkie formy sprawdzania wiadomości i umiejętności podlegają poprawie według warunków zawartych w Statucie Szkoły.

2. **Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych**

Uczeń, rodzic lub opiekun prawny po spełnieniu warunków zapisanych w Statucie Szkoły &63 pkt 4, może zwrócić się na piśmie do nauczyciela z uzasadnioną prośbą o podniesienie klasyfikacyjnej oceny rocznej. Weryfikowanie wiedzy ucznia będzie miało formę pisemną i ustną- sprawdzian z wiedzy i umiejętności odnoszący się do wymagań edukacyjnymi obowiązujących na ocenę, o którą ubiega się uczeń.

Warunki jakie musi spełnić uczeń, by móc przystąpić do egzaminu podwyższającego ocenę, reguluje Statut Szkoły.

3. **Wymagania edukacyjne niezbędnych do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych**

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z geografii dla klasy 3 na podstawie programu: Program nauczania geografii w zakresie podstawowym dla liceum ogólnokształcącego i technikum – NOWE Oblicza geografii wydawnictwo Nowa Era

**Obowiązują od 1 września 2026 roku**

## Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny *NOWE Oblicza geografii*. Zakres podstawowy. Klasa 3

| Wymagania na poszczególne oceny | | | | |
|---|---|---|---|---|
| **na ocenę dopuszczającą** | **na ocenę dostateczną** | **na ocenę dobrą** | **na ocenę bardzo dobrą** | **na ocenę celującą** |
| **2** | **3** | **4** | **5** | **6** |
| **I. Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Polski** | | | | |
| Uczeń:<br>• podaje wartość powierzchni Polski oraz długość granic<br>• wymienia i wskazuje na mapie państwa graniczące z Polską<br>• wskazuje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów<br>• wymienia obszary morskie wchodzące w skład terytorium Polski<br>• wymienia na podstawie mapy tematycznej jednostki tektoniczne Europy<br>• podaje przykłady państw europejskich, które leżą w obrębie różnych struktur geologicznych<br>• przedstawia podział dziejów Ziemi na ery i okresy<br>• przedstawia podział surowców mineralnych<br>• wymienia nazwy surowców mineralnych i ich występowanie w regionie, w którym mieszka<br>• wymienia cechy ukształtowania powierzchni Polski<br>• wymienia czynniki wpływające na klimat Polski<br>• wymienia termiczne pory roku<br>• podaje na podstawie mapy tematycznej długość okresu wegetacyjnego i jego zróżnicowanie w Polsce<br>• wskazuje na mapie wybrane rzeki Polski i podaje ich nazwy<br>• podaje na podstawie mapy główne cechy sieci rzecznej w Polsce<br>• wymienia największe i najgłębsze jeziora w Polsce i wskazuje je na mapie | Uczeń:<br>• prezentuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej charakterystyczne cechy położenia fizycznogeograficznego Polski<br>• przedstawia podział Polski na regiony fizycznogeograficzne i wskazuje te regiony na mapie<br>• prezentuje na podstawie mapy geologicznej przebieg strefy T–T na obszarze Europy<br>• podaje przykłady ważnych wydarzeń geologicznych charakterystycznych dla każdej ery<br>• wskazuje na mapie rozmieszczenie głównych zasobów surowców mineralnych w Polsce<br>• wymienia nazwy surowców mineralnych występujących w regionie, w którym mieszka<br>• odczytuje informacje z krzywej hipsograficznej Polski<br>• wymienia na podstawie mapy zlodowacenia w Polsce i ich zasięgi<br>• omawia na podstawie map klimatycznych i klimatogramów cechy klimatu Polski<br>• wymienia masy powietrza kształtujące warunki pogodowe w Polsce<br>• wskazuje obszary nadwyżek i niedoborów wody w Polsce<br>• wymienia główne cechy sieci rzecznej w Polsce<br>• wymienia zalety śródlądowego transportu wodnego<br>• omawia na podstawie map tematycznych rozmieszczenie jezior w Polsce<br>• wskazuje na mapie ogólnogeograficznej przykłady poszczególnych typów jezior | Uczeń:<br>• przedstawia charakterystyczne cechy położenia fizycznogeograficznego, matematycznego i geopolitycznego Polski<br>• wymienia i wskazuje na mapie jednostki tektoniczne występujące na obszarze Polski<br>• omawia na podstawie tabeli stratygraficznej najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej obszaru Polski<br>• omawia znaczenie gospodarcze głównych zasobów surowców mineralnych Polski<br>• przedstawia cechy rzeźby terenu Polski i jej pasowy układ<br>• opisuje na podstawie infografiki formy rzeźby polodowcowej<br>• omawia zróżnicowanie przestrzenne temperatury powietrza, opadów atmosferycznych i okresu wegetacyjnego w Polsce<br>• porównuje na podstawie mapy klimatycznej zimowe i letnie temperatury powietrza w Polsce<br>• przedstawia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach Polski<br>• opisuje asymetrię dorzeczy Wisły i Odry oraz wyjaśnia jej przyczynę<br>• porównuje na podstawie fotografii i planów jeziora morenowe i rynnowe oraz podaje ich przykłady<br>• opisuje funkcje sztucznych zbiorników wodnych<br>• podaje przyczyny różnego zasolenia wód powierzchniowych Morza Bałtyckiego<br>• opisuje florę i faunę Morza Bałtyckiego<br>• omawia formy ochrony Morza Bałtyckiego | Uczeń:<br>• opisuje na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy charakterystyczne terytorium oraz granic Polski<br>• omawia na podstawie tabeli i mapy tematycznej główne cechy budowy platformy wschodnioeuropejskiej<br>• wyjaśnia przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia surowców mineralnych w Polsce<br>• omawia wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni Polski<br>• charakteryzuje poszczególne pasy ukształtowania powierzchni Polski<br>• wykazuje wpływ czynników klimatotwórczych na klimat w Polsce<br>• ocenia gospodarcze konsekwencje długości trwania okresu wegetacyjnego w różnych regionach Polski<br>• podaje skutki niedoboru wody w wybranych regionach kraju<br>• omawia główne typy genetyczne jezior<br>• omawia znaczenie przyrodnicze, społeczne i gospodarcze (w tym turystyczne) jezior i sztucznych zbiorników w Polsce<br>• ocenia stan środowiska przyrodniczego Bałtyku | Uczeń:<br>• ocenia konsekwencje położenia fizycznogeograficznego, matematycznego i geopolitycznego Polski<br>• charakteryzuje na podstawie informacji z różnych źródeł dowolny makroregion w Polsce<br>• opisuje na podstawie mapy tektoniczno-geologicznej Europy budowę geologiczną Polski na tle europejskich jednostek geologicznych<br>• omawia skutki orogenezy hercyńskiej w Europie<br>• wyjaśnia geologiczne uwarunkowania tworzenia się i występowania surowców energetycznych<br>• identyfikuje związki pomiędzy budową geologiczną Polski a głównymi cechami ukształtowania powierzchni<br>• porównuje ukształtowanie powierzchni w pasie nizin i pasie pojezierzy oraz wyjaśnia przyczyny tych różnic<br>• dokonuje na podstawie informacji z różnych źródeł analizy zasobów wodnych w swoim regionie<br>• wyjaśnia, dlaczego północna część Polski ma większą jeziorność niż reszta kraju<br>• omawia działania, które przyczyniają się do poprawy środowiska przyrodniczego wód Bałtyku |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| • wymienia na podstawie mapy największe sztuczne zbiorniki wodne w Polsce<br>• wyjaśnia znaczenie terminu *jeziorność*<br>• określa położenie Morza Bałtyckiego<br>• charakteryzuje linię brzegową Morza Bałtyckiego<br>• wskazuje na mapie główne zatoki, wyspy i cieśniny Morza Bałtyckiego | • omawia czynniki wpływające na temperaturę wód powierzchniowych Morza Bałtyckiego<br>• wskazuje najbardziej i najmniej zasolone rejony Morza Bałtyckiego | | | |
| **II. Ludność i urbanizacja w Polsce** | | | | |
| Uczeń:<br>• podaje aktualną liczbę ludności w Polsce<br>• wskazuje na mapie województwa i ich stolice<br>• wymienia województwa o wysokim i niskim współczynniku przyrostu naturalnego<br>• podaje cechy piramidy wieku i płci ludności Polski<br>• podaje aktualną wartość wskaźnika gęstości zaludnienia w Polsce<br>• wymienia na podstawie mapy gęstości zaludnienia regiony silnie i słabo zaludnione<br>• wymienia obszary o dodatnim i ujemnym współczynniku salda migracji wewnętrznych w Polsce<br>• wymienia największe skupiska Polonii na świecie<br>• posługuje się terminami: *aktywny zawodowo*, *bierny zawodowo*, *bezrobotny*, *stopa bezrobocia*<br>• wyjaśnia znaczenie terminu *współczynnik aktywności zawodowej*<br>• wymienia ekonomiczne grupy wiekowe ludności<br>• wymienia podstawowe jednostki osadnicze<br>• posługuje się terminem *wskaźnik urbanizacji*<br>• podaje nazwy największych miast Polski<br>• podaje przykłady aglomeracji monocentrycznych i policentrycznych w Polsce<br>• wymienia województwa wysoko i nisko zurbanizowane | Uczeń:<br>• podaje przyczyny wyludniania się określonych regionów Polski<br>• wymienia poszczególne szczeble podziału administracyjnego Polski<br>• oblicza współczynnik przyrostu naturalnego<br>• porównuje na podstawie wykresu średnią długość życia Polek i Polaków<br>• podaje przyczyny zróżnicowania rozmieszczenia ludności w Polsce<br>• omawia zróżnicowanie przestrzenne współczynnika salda migracji wewnętrznych w Polsce<br>• podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce<br>• wymienia czynniki wpływające na aktywność zawodową ludności<br>• podaje różnice między miastem a wsią<br>• prezentuje na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce<br>• wymienia główne funkcje miasta i podaje ich przykłady<br>• charakteryzuje osadnictwo wiejskie w Polsce | Uczeń:<br>• omawia na podstawie wykresu zmiany liczby ludności Polski<br>• analizuje zmiany liczby ludności w miastach i na wsiach<br>• omawia na podstawie mapy cechy podziału administracyjnego Polski<br>• analizuje na podstawie wykresu zmiany współczynnika przyrostu naturalnego ludności w Polsce<br>• podaje przyczyny starzenia się polskiego społeczeństwa<br>• wymienia główne bariery osadnicze na obszarze Polski<br>• omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce<br>• wyjaśnia zmiany kierunków migracji wewnętrznych w Polsce<br>• podaje główne kierunki współczesnych emigracji Polaków<br>• oblicza współczynnik przyrostu rzeczywistego<br>• analizuje na podstawie danych statystycznych strukturę zatrudnienia w Polsce<br>• porównuje strukturę zatrudnienia we własnym województwie ze strukturą zatrudnienia w Polsce<br>• określa przyczyny bezrobocia w Polsce<br>• omawia najważniejsze cechy sieci osadniczej Polski<br>• przedstawia czynniki rozwoju miast<br>• opisuje współczesne funkcje wsi | Uczeń:<br>• wyjaśnia przyczyny zmian liczby ludności Polski po II wojnie światowej<br>• omawia na podstawie mapy zmiany liczby ludności w poszczególnych województwach<br>• przedstawia konsekwencje zmian liczby ludności Polski<br>• przedstawia zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego według województw<br>• omawia przyczyny małej liczby urodzeń w Polsce<br>• omawia główne cechy struktury demograficznej Polski według płci i wieku<br>• omawia na podstawie map tematycznych wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na rozmieszczenie ludności w Polsce<br>• przedstawia pozytywne i negatywne skutki migracji zagranicznych Polaków<br>• analizuje przyrost rzeczywisty ludności Polski w przedziale czasowym<br>• porównuje na podstawie wykresu współczynnik aktywności zawodowej Polski z wartościami dla wybranych krajów<br>• wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności Polski<br>• omawia zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia | Uczeń:<br>• omawia przyczyny zmian liczby ludności w swoim województwie w XXI w.<br>• prognozuje skutki współczesnych przemian demograficznych w Polsce dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju<br>• wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski<br>• omawia skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce<br>• opisuje przykłady wpływu ruchów migracyjnych na rozmieszczenie ludności w Polsce<br>• wykazuje zależność struktury zatrudnienia od poziomu rozwoju gospodarczego poszczególnych regionów w naszym kraju<br>• omawia sytuację na rynku pracy we własnej miejscowości (gminie, powiecie)<br>• określa wpływ przemian społeczno-gospodarczych na procesy urbanizacyjne i osadnictwo wiejskie w Polsce |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | w Polsce<br>• analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i podaje przyczyny jego zróżnicowania<br>• charakteryzuje czynniki wpływające na współczesne przemiany polskich miast<br>• omawia przyczyny zmian w osadnictwie wiejskim w Polsce | |
| **III. Gospodarka Polski** | | | | |
| Uczeń:<br>• wymienia na podstawie mapy obszary o najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju rolnictwa w Polsce<br>• wyjaśnia znaczenie terminu *rolnictwo ekologiczne*<br>• wymienia mocne i słabe strony rolnictwa ekologicznego<br>• podaje liczbę gospodarstw ekologicznych w poszczególnych województwach<br>• wyjaśnia znaczenie terminów: *system wspólnorynkowy*, *prywatyzacja*<br>• wyjaśnia znaczenie terminu *innowacyjna gospodarka*<br>• wymienia najważniejsze rodzaje transportu w Polsce<br>• wyjaśnia znaczenie terminów: *węzeł transportowy*, *terminal transportowy*<br>• wymienia główne węzły i terminale transportowe w Polsce<br>• wymienia najważniejsze porty handlowe, pasażerskie i rybackie w Polsce<br>• wymienia towary przeładowywane w polskich portach handlowych<br>• wymienia walory przyrodnicze i kulturowe Polski<br>• wyjaśnia znaczenie terminu *infrastruktura turystyczna* | Uczeń:<br>• przedstawia regionalne zróżnicowanie przyrodniczych warunków rozwoju rolnictwa w Polsce<br>• prezentuje na podstawie wykresu strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce<br>• omawia cechy systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce<br>• porównuje na podstawie wykresu liczbę gospodarstw ekologicznych oraz powierzchnię ekologicznych użytków rolnych w Polsce<br>• omawia cechy polskiego przemysłu przed 1989 r.<br>• omawia zróżnicowanie przestrzenne gęstości dróg według województw w Polsce<br>• wskazuje na mapie Polski główne drogi wodne – rzeki, kanały<br>• wymienia warunki rozwoju transportu wodnego<br>• przedstawia cechy polskiej gospodarki morskiej<br>• wymienia polskie obiekty znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO*<br>• wymienia główne rodzaje zabytków kultury materialnej i niematerialnej | Uczeń:<br>• omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce<br>• analizuje udział i miejsce Polski w produkcji wybranych artykułów rolnych w Unii Europejskiej<br>• przedstawia przyczyny rozwoju rolnictwa ekologicznego<br>• podaje przyczyny przemian strukturalnych w przemyśle Polski po 1989 r.<br>• omawia zmiany zatrudnienia w przemyśle według sektorów własności w Polsce<br>• podaje przyczyny zmian w polskim transporcie<br>• omawia zróżnicowanie sieci kolejowej w Polsce<br>• charakteryzuje transport lotniczy w Polsce<br>• porównuje na podstawie mapy ruch pasażerski w polskich portach lotniczych<br>• omawia współczesne znaczenie morskich portów pasażerskich w Polsce<br>• omawia strukturę przeładunków w głównych portach handlowych Polski<br>• przedstawia czynniki warunkujące rozwój turystyki w Polsce<br>• prezentuje na podstawie mapy zagospodarowanie turystyczne w różnych regionach Polski | Uczeń:<br>• ocenia przyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa we własnym regionie<br>• charakteryzuje wybrane regiony rolnicze w Polsce<br>• wskazuje cele certyfikacji żywności produkowanej w ramach systemu rolnictwa ekologicznego w Polsce<br>• charakteryzuje skutki przemian strukturalnych w przemyśle Polski po 1989 r.<br>• omawia na podstawie informacji z różnych źródeł wartość nakładów na działalność badawczo-rozwojową oraz ich dynamikę w Polsce<br>• przedstawia przyczyny nierównomiernego rozwoju sieci kolejowej w Polsce<br>• omawia rolę transportu w krajowej gospodarce<br>• określa rolę transportu przesyłowego dla gospodarki Polski<br>• charakteryzuje przemysł stoczniowy w Polsce<br>• przedstawia stan rybactwa i przetwórstwa rybnego w Polsce<br>• omawia znaczenie infrastruktury turystycznej i dostępności komunikacyjnej dla rozwoju turystyki<br>• omawia rolę turystyki w krajowej gospodarce<br>• ocenia walory przyrodnicze | Uczeń:<br>• analizuje wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na możliwości przemian w rolnictwie Polski<br>• przedstawia pozytywne i negatywne skutki rozwoju rolnictwa ekologicznego w Polsce<br>• ocenia wpływ przystąpienia Polski do Unii Europejskiej na rozwój przemysłu w naszym kraju<br>• omawia znaczenie sieci transportu w gospodarce kraju<br>• opisuje specjalizacje polskich portów morskich<br>• określa znaczenie lotnictwa w komunikacji krajowej i międzynarodowej<br>• wykorzystuje mapę do opisania atrakcji turystycznych na wybranej trasie |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| | | | i kulturowe dla rozwoju turystyki wybranego regionu w Polsce | |
| **IV. Stan środowiska i jego ochrona w Polsce** | | | | |
| Uczeń:<br>• wymienia źródła zanieczyszczeń powietrza w Polsce<br>• podaje przyczyny powstawania smogu<br>• wymienia miasta w Unii Europejskiej najbardziej zanieczyszczone pyłami<br>• wymienia rodzaje odpadów stanowiące zagrożenie dla środowiska<br>• wyjaśnia główne motywy ochrony przyrody w Polsce<br>• wymienia formy ochrony przyrody w Polsce<br>• podaje na podstawie danych statystycznych liczbę obiektów będących poszczególnymi formami ochrony przyrody | Uczeń:<br>• przedstawia wielkość emisji ważniejszych zanieczyszczeń powietrza w Polsce<br>• podaje przyczyny zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych<br>• wskazuje na mapie przykłady parków narodowych, krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w Polsce | Uczeń:<br>• charakteryzuje na wybranych przykładach zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego w Polsce<br>• przedstawia konsekwencje emisji zanieczyszczeń powietrza<br>• wymienia przyczyny degradacji gleb<br>• opisuje walory wybranych parków narodowych<br>• wymienia proekologiczne działania na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego | Uczeń:<br>• wymienia sposoby ograniczenia zanieczyszczenia atmosfery<br>• analizuje produkcję odpadów przemysłowych i komunalnych w Polsce według województw<br>• wyjaśnia różnice w sposobie ochrony przyrody w parkach narodowych i rezerwatach przyrody<br>• wymienia przykłady współpracy międzynarodowej na rzecz ochrony przyrody | Uczeń:<br>• wykorzystuje aplikację GIS do analizy stanu zanieczyszczenia powietrza w swoim regionie<br>• uzasadnia konieczność podejmowania globalnych działań na rzecz ochrony atmosfery |